

zeno, že na pohledávky společných věřitelů před zahájením vyrovnacího řízení o jmění Gustava G-a bylo něco splaceno, mohou tito věřitelé uplatnit celé své nároky, pokud jim příslušely v době zahájení tohoto vyrovnacího řízení, proti oběma dlužníkům jsoucím ve vyrovnání a musí se jim dostat od obou aspoň minimální zákonné kvoty. Tomu svědčí také zásada § 48 vyr. ř. Předpisy § 3 druhý odstavec a 18 vyr. ř. jsou rázu velícího a jest jich dbáti z moci úřadu. Proto porušení jich jest důvodem, by potvrzení vyrovnání bylo podle § 50 čís. 1 vyr. ř. odepřeno. Poukaz stěžovatelův na vyrovnání veřejné společnosti za současného vyrovnacího řízení o jmění veřejných společníků nepřiléhá vzhledem ke zvláštnímu předpisu § 61 vyr. ř. a čl. 122 obch. zák. (Srovnej ostatně rozh. čís. 4224 sb. n. s.)

Čís. 8023.

S pohledávkou ze vkladní knížky může s právním účinkem nakládati ten a jen ten, kdo se vykáže její držbou. Omezení rušící tento důsledek vkladní knížky jakožto papíru majiteli svědčícího, musí býti zřejma ze samé vkladní knížky. Jinak nepůsobí proti bezelstnému nabyvateli knížky. Předložena-li vkladní knížka k výplatě, nelze ji odepřít z důvodu, že proukazatel podle svého právního poměru k tomu, od něhož má knížku, není oprávněn vklad vybrati.

(Rozhl. ze dne 4. května 1928, Rv I 1990/27.)

Vilém D. byl zaměstnancem žalující firmy a odevzdal jí na vyrovnání způsobené jím škody mimo jiné též vkladní knížku žalovaného záloženského společenstva. Když žalující firma předložila žalovanému společenstvu vkladní knížku k výplatě, odepřelo žalované společenstvo tak učiniti, ježto vklad z knížky byl ve prospěch žalovaného společenstva uzavřen k zajištění zápůjčky, již žalované společenstvo poskytlo Vilému D-ovi. Závěra tato byla sice vyznačena na účtě vkladů a na účtě směnečném, nebyla však vyznačena ani naznačena ve vkladní knížce samé. Žalobu firmy proti společenstvu o vyplacení vkladu o b a n i ž š í s o u d y zamítly.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Správně opravil odvolací soud právní omyl soudu prvního, že vkladní knížka žalovaného společenstva, o niž ve sporu jde, jest papírem legitimacním, uznáv ve shodě s § 10 zákona ze dne 14. dubna 1920, čís. 302 sb. z. a n. a § 2 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 239 sb. z. a n., že knížka ta jest papírem majiteli svědčícím. Odvolací soud však nevyvodil v právním rozsouzení případu správně důsledky z této právní povahy vkladní knížky. Právní účinek vkladních knížek (vkladních listů) jakožto papírů majiteli svědčících jest vytknut přesně v § 10 zákona čís.

302/1920 sb. z. a n., v němž se praví, že každý, kdo předloží takovou knížku, je pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a že mu má býti vyplacena žádaná částka, pokud není výplatě na překážku umořovací řízení o vkladní knížce nebo soudní zákaz anebo není-li vklad vázán způsobem připuštěným stanovami (zejména na podpis, heslo, průkazní lístek anebo okolnost, o níž jest předem jisto, že musí nastati). Význačná vlastnost takového papíru spočívá právě v tom, že papír sám představuje pohledávku z ní plynoucí, čehož dalším důsledkem jest, že o pohledávce té může činiti právně účinné dispoice jen ten, kdo se držbou jeho vykáže jako jeho řádný k právnímu nakládání s pohledávkou oprávněný držitel a že vkladní knížka může býti této vlastnosti zbavena jen tím, když se v ní zároveň vyznačí nebo naznačí příslušné omezení, rušící tento absolutní účinek papíru majiteli svědčícího. Obmezení musí tedy býti z obsahu knížky patrné, což jest požadavkem, vyplývajícím nutně z povahy věci i z ohledu ochrany důvěry bezelstných osob třetích. Nižšími soudy bylo zjištěno, že vklad ze sporné vkladní knížky byl ve prospěch žalovaného společenstva uzavřen k zajištění zápůjčky, kterou žalované společenstvo dne 5. května 1925 a 25. srpna 1925 poskytlo Vilému D-ovi vzhledem na tento vklad bez ručitelů. Závěra tato byla, jak nižší soudy zjišťují, sice vyznačena na účtě vkladů a na účtě směnečném, nebyla však vyznačena ani naznačena ve vkladní knížce samé. Opomenutí tohoto opatření má podle hledisek shora vytčených samo sebou nutně v zápětí, že závěra provedená na tento způsob jen vnitřně v knihách žalovaného společenstva nemá právního účinku proti nápotomním bezelstným držitelům této vkladní knížky. Proto neopravňuje tato závěra, i když se podle zjištění nižších soudů stala dříve, než byla vkladní knížka Vilémem D-em odevzdána žalující firmě, žalované společenstvo, aby výplatu vkladu mohlo odepřítí z důvodu započtení na svou pohledávku za Vilémem D-em. Žalované společenstvo odůvodňuje odepření výplaty vkladu, správně brání se teprve ve sporu proti žalobnímu nároku k tomu směřujícímu též námitkou, že vkladní knížka nebyla žalobkyni odevzdána na místo placení, jak ona tvrdí, nýbrž jen jako zástava ku zajištění její pohledávky, jak oba nižší soudy shodně zjišťují a že z tohoto důvodu není žalující firma oprávněna požadovati výplatu vkladu. Námitce té však nelze dáti průchod a opačný názor nižších soudů jest právně mylný. Jakmile se žalobkyně předložením vkladní knížky za účelem výplaty vkladu vykážala jako její držitelka, bylo žalované společenstvo, ježto jinak nemělo důvodu k pochybnostem o řádnosti držby, podle § 10 shora citovaného zákona bezvýhradně povinno požadovanou částku žalobkyni vyplatiti. Není na žalovaném společenstvu a také mu nepřisluší, by zkoumalo, zda žalobkyně, jež se jako pravá držitelka vkladní knížky vykážala, byla podle právního poměru, na jehož základě jí knížka byla Vilémem D-em odevzdána, také oprávněna vklad vybrati. Dovozuje-li žalobkyně, že k tomu oprávněna nebyla z důvodu shora naznačeného, byl by tím ve svém právu porušen jen Vilém D., žalovanému družstvu však nepřisluší ochraňovati toto jeho domněle porušené právo, neboť je nestíhá nižádná právní zodpovědnost, když, jak k tomu jest

podle § 10 shora citovaného zákona povinna, vklad vyplatí žalované firmě, jež se předložením knížky jako její řádná držitelka vykázála.

Čís. 8024.

Bylo-li nemanželské otcovství jedním mužem uznáno, nemůže býti jiný muž žalován o uznání otcovství, dokud uznání otcovství oním mužem nebylo zvráceno. Zvrácení mohlo by se státi důkazem, že ono uznání jest podle všeobecných zásad občanského zákona neplatné, na příklad pro omyl, anebo proto, že třetí osoba nemohla dítě zploditi. Nestačí důkaz rozsudkem, v němž bylo vysloveno, že muž, uznávší otcovství, není otcem dítěte a že jeho uznání neodpovídá pravdě a prohlašuje se neplatným, vyšel-li onen rozsudek na základě uznání žalobního nároku mužem, jenž byl původně uznal otcovství.

(Rozh. ze dne 4. května 1928, Rv I 2118/27.)

Žalobě proti Václavu J-ovi o uznání nemanželského otcovství a o placení výživného procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu pro tentokráte zamítl. **Důvody:** Prvý soudce založil svůj rozsudek žalobní prosbě vyhovující jedině na výpovědi svědkyně Boženy B-ové, již vzal za prokázáno, že s ní žalovaný souložil v době kritické, zejména dne 5. dubna 1925, že v době od roku 1918 až do února 1926 obcoval s ní též Vincenc Š. a že svědkyně po souložích se žalovaným dne 5. dubna 1925 otěhotněla a že za tohoto stavu věci jen svědkyně jako nemanželská matka s největší pravděpodobností otce označiti může. V souzeném případě však, když již matkou nezl. žalobkyně bylo prokázáno, že obcovala v kritické době nejen se žalovaným, nýbrž i s Vincencem Š-em, nebylo lze spokojiti se pouze s její výpovědí a ponechat jí na vůli, koho pravděpodobně pokládá za otce dítěte. Zůstalo proto řízení také neúplným, když první soudce sice jako důkazu použil jak poručenských spisů tak i sporných spisů, ale když ze spisů těch zjištění neučinil a k nim dále vůbec nepřihlížel. Z poručenských spisů nezl. žalobkyně zřejmo, že matka dítěte před zahájením tohoto sporu za otce nezl. žalobkyně označila Vincence Š-a a že tento také v nesporném řízení dne 9. března uznal otcovství k nezl. Vlastě B-ové. Následkem toho dlužno Vincence Š-a podle zákonné domněnky § 163 obč. zák. považovati za nemanželského otce nezl. Vlasty B-ové po tak dlouho, pokud domněnka tato jiným důkazem nebyla zvrácena. Podáním ze dne 28. dubna 1926 domáhal se Vincenc Š. na poručenském soudě uznání, že otcem nezl. žalobkyně není on, nýbrž žalovaný Václav J. Podání toto však pro otázku otcovství k nezl. Vlastě B-ové jest o sobě právně bezvýznamné, poněvadž předchozí uznání otcovství mohlo by býti zvráceno jen ve sporu, v němž by byl Vincenc Š. stranou, a to důkazem, že Vincenc Š. žalobkyni nezplodil. Podle spisu spor takový skutečně byl zahájen a domáhala se v něm nynější žalobkyně jako žalobkyně na Vincenci Š-ovi jako žalovaném uznání, že on není otcem žalu-